

UAB „DZŪKIJOS VANDENYS“

PATVIRTINTA

2021-02-08 direktoriaus įsakymu Nr. 19 V

ILIUSTRUOTŲ EILĖRAŠČIŲ IR HAIKU KONKURSO „EILĖS VANDENIUI“ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Iliustruotų eilėraščių ir haiku konkurso „Eilės vandeniui“ (toliau nuostatuose – Konkursas) nuostatai nustato Konkurso tikslus, reglamentuoja reikalavimus Konkurso dalyviams, Konkurso organizavimo, darbų vertinimo, nugalėtojų apdovanojimo tvarką ir kt.

2. Konkurso organizatoriai – UAB „Dzūkijos vandenys“ ir Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyrius.

3. Konkurso tikslas – skatinant moksleivius domėtis aplinkosauginėmis, žemės išteklių vertinimo, tausojimo ir išsaugojimo temomis, atkreipti ypatingą dėmesį į vieną svarbiausių iš jų – GERIAMĄJĮ VANDENĮ. Taip pat ugdyti meninę moksleivių išmonę, sugebėjimą savo požiūrį ir žinias perteikti kūrybiškai, išbandant naujas saviraiškos formas.

4. Konkurso tema – **geriamasis vanduo... toks įprastas, kad, rodos, nepastebimas, esantis savaime, tarsi oras. Vandenį kasdien naudojame vos nubudę – valome dantis, geriame arbatą, ruošiame maistą, jo dėka užtikriname higieną, jis padeda saugotis nuo virusų ir t. t. Ir darome tai drąsiai, nes mūsų vanduo – saugus. O ar žinote, kad mums tiesiog labai labai pasisekė ? Lietuva – viena iš nedaugelio Europos, o ir pasaulio šalių, kurių gyventojai geria tik požeminį, iš gilumų išgautą, sąlyčio su oru neturintį vandenį (dalis po Alytumi esančių gėlo vandens klodų mena dinozaurų laikus..). Taip yra todėl, kad po Lietuvos teritorija gausu požeminio vandens išteklių.**

Tuo tarpu vidutiniškai du trečdaliai pasaulio populiacijos patiria didelį vandens trūkumą bent vieną mėnesį kasmet: tai net apie 4 milijardai žmonių, neturinčių patikimo vandens šaltinio !

*Prie vandens stygiaus prisideda ne tik klimato kaita, didėjantis žmonių skaičius Žemėje, bet, deja, ir šiuolaikinė mūsų gyvensena – greitas vartotojiškumas, mityba ir kt. Juk, pvz., 1 kilogramui jautienos pagaminti vidutiniškai reikia 15 400 litrų vandens, 1 kilogramui kviečių – iki 1500 litrų vandens, 1 puodeliui kavos – apie 140 litrų vandens... **Jūs, moksleiviai, esate ateitis ! Tai ką apie visa tai manote?..***

II. KONKURSO VYKDYMO LAIKAS

5. Konkursas vykdomas nuo 2021 m. vasario 10 d. iki 2021 m. balandžio 9 d.

III. KONKURSO DALYVIAI IR UŽDUOTYS

6. Konkurso dalyviai – Alytaus miesto moksleiviai.

7. Skiriamos dvi dalyvių amžiaus grupės: 1–6 ir 7–12 klasių moksleiviai.

8. UŽDUOTIS 1–6 KLASIŲ MOKSLEIVIAMS:

Geriamojo vandens tema (ne upių, ežerų ar jūrų !) **sukurti iliustruotą eilėraščių.**

Moksleiviai pateikia savo (!) kūrybos, niekur neskelbtus, 1, 2 ar 3 posmelių iliustruotus eilėraštkus geriamojo vandens tema (žr. 4 p.). Eilėraščiai turėtų būti mažiausiai 2-jų, daugiausiai 4-ių posmelių, iliustruoti atitinkamai pagal eilėraščio tekstą. Iliustravimo technika gali būti įvairi. Formatas – A5 arba A4. Darbeliai gali būti atlikti tiek ranka, tiek kompiuteriu.

9. UŽDUOTIS 7–12 KLASIŲ MOKSLEIVIAMS:

Geriamojo vandens tema (ne upių, ežerų ar jūrų !) **sukurti iliustruotą haiku (prašymas pridedamas)**

Moksleiviai pateikia savo (!) kūrybos, niekur neskelbtus, 1, 2 ar 3 iliustruotus haiku geriamojo vandens tema (žr. 4 p.). Haiku iliustruoti atitinkamai pagal temą. Iliustracija gali būti atlikta bet kuria technika, tiek ranka, tiek kompiuteriu. Formatas – A₅ arba A₄.

IV. DARBŲ PATEIKIMAS

10. Konkurso dalyviai darbus gali atvežti į įmonę adresu Pulko g. 75, Alytus (karantino metu, atvykus prašom susisiekti tel. 8 612 43365, ir darbai bus priimti), arba skenuotus darbus siųsti el. p. rluksiene@vandenys.lt

11. Prie kiekvieno darbo turi būti įskaitomai pateikti šie duomenys (geriausia – kitoje darbo pusėje klijais priklijuoti atskirą lapelį, tuomet nepersigeria ir nesugadina darbo, bei nepasimeta): moksleivio vardas, pavardė, klasė, mokyklos pavadinimas, konkursui padėjusio pasiruošti mokytojo vardas ir pavardė, telefono numeris, elektroninio pašto adresas).

UAB „Dzūkijos vandenys“, būdama duomenų tvarkytoja ir valdytoja, asmenų ir objektų saugos tikslais, tvarko konkurso dalyvių ir jų mokytojų asmens duomenis (vardas, pavardė, amžius, mokymo įstaigos pavadinimas, telefono numeris, el. pašto adresas). Daugiau informacijos galima rasti įmonės Privatumo politikoje adresu www.vandenys.lt

V. PATEIKTŲ DARBŲ VERTINIMAS

12. Vertinimo komisija iki 2021 m. balandžio 20 d. išrinka I, II, ir III vietas laimėjusius darbus abiejose amžiaus grupėse.

13. Eilėraščių vertinimo kriterijai (taškais):

- geriamojo vandens temos aktualumas (3 t.),
- vaizdo ir emocijos suderinamumas (4 t.),
- siužeto, turinio originalumas (problema, idėja) (3 t.).

14. Haiku vertinimo kriterijai (taškais):

- geriamojo vandens temos aktualumas, interpretacijos savitumas (4 t.),
- vaizdo ir emocijos suderinamumas (4 t.),
- atitikimas klasikinio arba šiuolaikinio haiku žanro reikalavimams (2 t.).

15. I, II, ir III vietų nugalėtojai (abiejų amžiaus grupių) ir jų mokytojai bus apdovanoti įmonės „Dzūkijos vandenys“ įsteigtais prizais ir diplomais, padėkas už dalyvavimą Konkurse gaus visi dalyviai.

VI. AUTORIAUS TURTINIŲ TEISIŲ ĮSIGIJIMO TVARKA

16. Konkurso dalyvių darbai autoriams negražinami, jie tampa bendrovės „Dzūkijos vandenys“ nuosavybe. UAB „Dzūkijos vandenys“ pasilieka teisę darbus eksponuoti parodose bei spausdinti savo leidiniuose.

PRIDEDAMA. Kaip rašyti ir iliustruoti haiku.

KAIP RAŠYTI IR ILIUSTRUOTI HAIKU ?

Haiku – tai tradicinis japonų lyrikos žanras. Bet kas gali parašyti haiku, – tai tarsi minčių žaidimas, koncentruotai išsakytas pojūtis.

Haiku – 17-os skiemenų eilėraštis, kuriame paprastai, lakoniškai pateikiamas aplinkos ir žmogaus glaudus ryšys. Tai kaip momentinė nuotrauka, pojūčiai, kurie subręsta stebint aplinką, būnant joje. Haiku piešiami realūs vaizdai. Be pritempimų, išgalvojimų. Vengiama perteklinės raiškos, vaizdingumų, palyginimų, vertinimų. Ne atpasakojama, o rodoma. Paliekama neužbaigtumo iliuzija. Siekiama įtraukti į asociacijų grandinę...

Keletas patarimų, padėsiančių kurti haiku:

✓ Rašoma trimis eilutėmis, kuriose skiemenys išdėstomi atitinkamai po 5 –7 –5, pvz.:

Rašiklis rankoj...
Vinguriuoja išmone
Vaikiškos mintys

✓ Haiku skiriama pagal išsakytą mintį į dvi dalis 12 + 5 arba 5 + 12 . Haiku nerašoma kaip trys atskiri sakiniai su atskiromis mintimis ir reikšmėmis. Taip pat nereikia rašyti kaip vieną sakinį, sudarantį tik vieną užbaigtą mintį. Reikia dalinti haiku į dvi dalis, kuo jos daugiau skiriasi viena nuo kitos, kartu pritraukdamos viena kitą, tuo eilėraštis bus raiškesnis, tuo jis stipriau susilies su abiem poliais, pvz.:

Atsuku čiaupą
Užstrigdo gurkšnį mintis
Apie trokštančius

✓ Haiku – tai minimaliai žodžių, todėl kiekvienas žodis yra svarbus ir turi išsakyti norimas mintis. Atrenkami tik patys reikalingiausi žodžiai. Savo mintis autorius turi parodyti, bet ne pasakoti, taip pat jis turi rašyti apie realius, o ne išgalvotus įvykius, naudojant paprastus žodžius ir paliekant skaitytojui vietą pamąstymui, kilusiems pojūčiams (kaip neužbaigta mintis, kurią skaitytojas gali pats užbaigti). Nereikia stengtis stebinti ar šokiruoti, reikia tiesiog ramiai stebėti tai, kas supa. Tai realybė, bet ne lyrika, pvz.:

Žadintuvas vėl...
Vanduo šnara iš čiaupo
Skani arbata

✓ Haiku ypatingas tuo, kad iš esmės yra objektyvus aprašymas, tačiau tinkamai parinkti gero haiku žodžiai sujaukina skaitytoją, sukeldamas įvairių jausmų. Kuo kuklesnis aprašymas, tuo daugiau erdvės paliekama skaitytojo vaizduotei. Kadangi haiku yra labai trumpas, skaitytojas privalo pajusti aiškumo akimirką, sustabdžiusią autoriaus mintis, iš trijų vaizdingų eilučių.

✓ Haiku yra susiję su objektyvios patirties akimirkomis, o ne su tų įvykių aiškinimu ar subjektyvia analize. Svarbu skaitytojams parodyti ką nors tikro apie akimirkos egzistavimą, o ne papasakoti apie emocijas, kurias tai sukėlė. Leiskite skaitytojui patirti savo emocijas pačiam, reaguojant į tą vaizdą, pvz.:

Kaitra svilina
Šalto vandens stiklinė
Viskas ko noriu

Tie haiku, kuriuos autorius parašo įkvėptas akimirkos, čia ir dabar, dažnai yra patys geriausi.

PASTABA. Klasikinis haiku siejamas su sezoniškumu – vaizduoja gamtovaizdį ir / ar daiktus tam tikru metų laiku (japonų kalba apibūdinama kaip „kigo“), tačiau šiuolaikinis haiku griežtai nereikalauja „kigo“.

Parašę haiku, – iliustruokite ! Tegul piešinys atspindi haiku emociją, arba ją paryškina ir papildo...